

PÔSOBNOSŤ NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ZÁLEŽITOSTIACH EURÓPSKEJ ÚNIE

1. Úloha národných parlamentov v Európskej únii

Národné parlamenty **nie sú súčasťou oficiálnej inštitucionálnej architektúry EÚ**, no aj napriek tomu zohrávajú vo fungovaní EÚ dôležitú úlohu. Postavenie národných parlamentov vychádza z konceptu zastupiteľskej demokracie na európskej úrovni po prvýkrát definovaného v Ústave pre Európu a v nezmenenej podobe prevzatého do Lisabonskej zmluvy v čl. 10 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „ZEÚ“). **Na európskej úrovni sa zastupiteľská demokracia prejavuje na dvoch úrovniach** – na úrovni Európskeho parlamentu a na úrovni národných parlamentov. Postavenie národných parlamentov bolo Lisabonskou zmluvou zakotvené priamo do textu zmluvy v podobe čl. 12 ZEÚ definujúceho spôsoby, akými národné parlamenty aktívne prispievajú k dobrému fungovaniu EÚ.¹ Uvedené ustanovenie priamo odkazuje na špecifikujúcu úpravu v **Protokole (č. 1) o úlohe národných parlamentov v EÚ a Protokole (č. 2) o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality**, ktoré sú pripojené k Lisabonskej zmluve.

Lisabonskou zmluvou bolo postavenie národných parlamentov posilnené predovšetkým v nasledujúcich oblastiach:

- včasná a úplná informovanosť národných parlamentov o činnosti inštitúcií EÚ a pripravovanej legislatíve [upravené v Protokole (č. 1) o úlohe národných parlamentov v Európskej únii],
- zapojenie sa národných parlamentov do kontroly dodržiavania zásady subsidiarity vytvorením mechanizmu predbežnej kontroly alebo následnej súdnej kontroly dodržiavania zásady subsidiarity [upravené v Protokole (č. 2) o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality],
- povinnosť informovať národné parlamenty o realizácii politiky v rámci oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti a zakotvenie

¹ Čl. 12 Zmluvy o Európskej únii

účasti vnútroštátnych parlamentov na kontrole činnosti Europolu a hodnotení činnosti Eurojustu,

- zapojenie sa národných parlamentov do rokovania o návrhoch na zmenu zmluvného základu EÚ a účasť zástupcov národných parlamentov v konvente k ich prorokovaniu (čl. 48 ZEÚ), vrátane možnosti jediného národného parlamentu vetovať zjednodušenú revíziu zmlúv spočívajúcu v prechode na rozhodovanie kvalifikovanou väčšinou,
- zapojenie sa národných parlamentov do kontroly využívania klauzule flexibility (čl. 352 ZEÚ),
- povinnosť Rady Európskej únie (ďalej len „Rada“) informovať národné parlamenty o žiadostiach o členstvo v EÚ (čl. 49 ZEÚ).²

Predpokladom aktívneho postavenia národných parlamentov v EÚ je ich **včasná, úplná a systematická informovanosť**. Čl. 12 ZEÚ zakotvuje povinnosť pre inštitúcie EÚ informovať národné parlamenty. Postupujú sa všetky návrhy právnych aktov EÚ, t.j. návrhy Európskej komisie (ďalej len „EK“), podnety skupiny členských štátov, podnety Európskeho parlamentu (ďalej len „EP“), žiadosti Súdneho dvora EÚ, odporúčania Európskej centrálnej banky alebo žiadosti Európskej investičnej banky, ale aj konzultačné dokumenty vydané EK, ročný legislatívny program a ďalšie nástroje legislatívneho plánovania a politické stratégie. Lisabonská zmluva potvrdila existujúcu prax priamej komunikácie medzi inštitúciami EÚ a národnými parlamentmi tak, ako začala zo strany EK na základe tzv. Barrosovej iniciatívy.

Popri informačnej povinnosti Lisabonská zmluva stanovuje aj určité lehoty s cieľom vytvoriť pre národné parlamenty časový priestor pre preskúmanie návrhu právneho aktu EÚ. Lisabonská zmluva **predlžuje lehotu** medzi postúpením návrhu právneho aktu národným parlamentom a jeho zaradením do predbežného programu rokovania Rady **zo 6 na 8 týždňov**. Vo vzťahu k lehotám Protokol (č. 1) o úlohe národných parlamentov v Európskej únii rovnako zakotvuje že, medzi zaradením návrhu právneho aktu EÚ do predbežného programu Rady

² SYLLOVÁ, Jindřiška – PÍTROVÁ, Lenka – PALDUSOVÁ, Helena a kol. *Lisabonská smlouva. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 73 – 74

a prijatím postoja v Rade k predmetnému návrhu musí prejsť **lehotá desať dní**.³ Cieľom uvedenej desaťdňovej lehoty je umožnenie informovať národný parlament o priebehu rokovania.

Včasná, úplná a systematická informovanosť národných parlamentov vrátane stanovenia príslušných lehôt má za cieľ umožniť národným parlamentom, aby **na základne vlastných procedúr** mohli včas a zodpovedne **formulovať svoje stanovisko nielen k postoju, ktorý plánuje uplatniť národná exekutíva na rokovaní Rady, ale aj k dodržiavaniu zásady subsidiarity.**

Žltá a oranžová karta

Lisabonská zmluva zakotvuje **nový mechanizmus sledovania dodržiavania zásady subsidiarity**. Zásada subsidiarity vychádza z čl. 5 ods. 3 ZEÚ, ktorý stanovuje, že *„podľa zásady subsidiarity koná Únia v oblastiach, ktoré nepatria do jej výlučnej právomoci, len v takom rozsahu a vtedy, ak ciele zamýšľané touto činnosťou nemôžu členské štáty uspokojivo dosiahnuť na ústrednej úrovni alebo na regionálnej a miestnej úrovni, ale z dôvodov rozsahu alebo účinkov navrhovanej činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie.“*⁴ Mechanizmus kontroly subsidiarity sa teda uplatňuje v oblastiach, v ktorých má EÚ spoločné právomoci s členskými štátmi. Nevzťahuje sa na oblasti, v ktorých má EÚ výlučnú právomoc (ako napr. spoločná obchodná politika), ani na nelegislatívne dokumenty, ako sú oznámenia alebo zelené knihy. Pri posudzovaní súladu návrhu legislatívneho aktu EÚ so zásadou subsidiarity je potrebné odpovedať na otázku, či má príslušný návrh nadnárodné aspekty, ktoré národné štáty nedokážu samy uspokojivo vyriešiť na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni; či prináša výhody na európskej úrovni a či by činnosť alebo nečinnosť členského štátu bola v rozpore s cieľmi EÚ.

Podrobná úprava parlamentnej kontroly dodržiavania zásady subsidiarity je špecifikovaná **v Protokole (č. 2) o používaní zásad**

³ Čl. 4 Protokolu (č. 1) o úlohe vnútroštátnych parlamentov v Európskej únii

⁴ Čl. 5 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii

subsidiarity a proportionality. Účelom týchto noriem je, aby uvedené princípy boli rešpektované už vo fáze vypracovania a predloženia návrhu legislatívneho aktu. Protokol zakotvuje povinnosť EK zdôvodniť predložené návrhy legislatívnych aktov z perspektívy zásady subsidiarity a proporcionality. Všetky legislatívne návrhy tak musia obsahovať podrobné vyjadrenie umožňujúce posúdiť, či boli tieto princípy dodržané.

Nový mechanizmus sledovania dodržiavania zásady subsidiarity je známy ako **tzv. mechanizmus žltej a oranžovej karty**. Každý národný parlament môže v lehote **8 týždňov** od postúpenia návrhu legislatívneho aktu poslať predsedom EP, Rady a EK **tzv. odôvodnené stanovisko**. Národné parlamenty vo svojich odôvodnených stanoviskách musia objasniť, prečo sa domnievajú, že návrh určitého návrhu legislatívneho aktu nie je v súlade so zásadou subsidiarity. EK odpovie na všetky odôvodnené stanoviská, ktoré dostane od národných parlamentov. Avšak formálny účinok odôvodnených stanovísk na legislatívny proces **závisí od počtu predložených stanovísk**. Na účely výpočtu týchto prahových hodnôt sa priradujú dva hlasy každému národnému parlamentu (t.j. **jednokomorové parlamenty majú dva hlasy**, dvojkomorové parlamenty jeden hlas pre každú komoru). Celkový počet hlasov je v súčasnosti 56 (dvojnásobný ako počet členských štátov).

Mechanizmus žltej karty sa uplatňuje vtedy, ak predložené odôvodnené stanoviská zodpovedajú najmenej **jednej tretine hlasov** priradených národných parlamentom (t.j. 19 hlasov) alebo jednej štvrtine (t.j. 14 hlasov) v prípade, ak sa predložený návrh legislatívneho aktu týka priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Pri uplatnení tohto postupu musí EK prehodnotiť svoj návrh. Na základe preskúmania sa môže EK rozhodnúť, či ho ponechá, zmení alebo stiahne. EK musí uviesť dôvody svojho rozhodnutia. Doteraz sa postup žltej karty uplatnil dvakrát, a to v súvislosti s návrhom EK na nariadenie Rady o výkone práva uskutočniť kolektívnu akciu v rámci slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby (tzv. návrh Monti II) a v súvislosti s návrhom EK na nariadenie Rady o zriadení Európskej prokuratúry (tzv. návrh EPPO). V oboch prípadoch však EK po posúdení odôvodnených stanovísk

národných parlamentov nezistila, že by bola porušená zásada subsidiarity. Návrh Monty II. bol však nakoniec zo strany EK stiahnutý.

Mechanizmus oranžovej karty sa uplatňuje vtedy, ak predložené odôvodnené stanoviská predstavujú **väčšinu hlasov** priradených národným parlamentom (t.j. minimálne 29 hlasov) a návrh je predložený v rámci riadneho legislatívneho postupu. Pri uplatnení tohto mechanizmu musí EK prehodnotiť svoj návrh. Na základe preskúmania sa EK môže rozhodnúť, či ho ponechá, zmení alebo stiahne. Ak sa EK rozhodne návrh ponechať, musí v odôvodnenom stanovisku vysvetliť EP a Rade, prečo je návrh v súlade so zásadou subsidiarity. V takýchto prípadoch EP a Rada ešte pred ukončením prvého čítania zvážia, či je návrh v súlade so zásadou subsidiarity. Ak sa jednoduchá väčšina členov EP alebo 55 % členov Rady zhodne na tom, že návrh porušuje zásadu subsidiarity, nebude predmetom ďalšieho postupu. Postup oranžovej karty sa zatiaľ ešte neuplatnil.⁵

Mechanizmus žltej karty a oranžovej karty predstavujú spôsoby *ex ante* kontroly súladu návrhu legislatívneho aktu EÚ so zásadou subsidiarity. Okrem uvedených blokujúcich prostriedkov môžu národné parlamenty iniciovať súdnu kontrolu dodržiavania zásady subsidiarity, a to podaním návrhu na Súdny dvor EÚ na začatie osobitného typu konania o neplatnosti legislatívneho aktu. **Podanie žaloby na Súdny dvor EÚ vo veci porušenia zásady subsidiarity predstavuje *ex post* kontrolu súladu legislatívneho aktu so zásadou subsidiarity.**

Politický dialóg

V roku 2006 zaviedla EK do praxe ako novú formu spolupráce s národnými parlamentmi tzv. **politický dialóg** s cieľom zlepšiť postavenie národných parlamentov a posilniť parlamentný a demokratický rozmer EÚ. Politický dialóg predstavuje nástroj snažiaci sa o odstránenie demokratického deficitu prostredníctvom väčšieho

⁵ Európska komisia. *Mechanizmus kontroly subsidiarity*. [online]. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/relations/relations_other/npo/subsidiarity_sk.htm>, overené 29.02.2016

zapojenia národných parlamentov do legislatívnej činnosti a do procesu formovania politik EK. Na rozdiel od mechanizmov sledovania dodržiavania zásady subsidiarity však **nejde o formálny prostriedok založený na zmluvnom základe**. Politický dialóg je v súčasnosti využívaný paralelne so systémom včasného varovania a predstavuje ďalšiu možnú formu komunikácie medzi národnými parlamentmi a EK.

Ak národný parlament dospel k názoru, že návrh legislatívneho aktu EÚ porušuje zásadu subsidiarity, môže poslať príslušným inštitúciám EÚ odôvodnené stanovisko vysvetlené vyššie. Ak má však iné námietky k spomínanému aktu (**napr. k podstate návrhu**), môže začať politický dialóg s EK. V rámci politického dialógu môžu národné parlamenty zasielať svoje stanoviská EK, ktorá sa na ne snaží odpovedať **do troch mesiacov**. Stanoviská sa môžu týkať dokumentov EK alebo politických oblastí, ktoré spadajú do jej kompetencie. Častokrát práve politický dialóg umožní EK zohľadniť hlavné výhrady národných parlamentov k podstate návrhov a dáva priestor pre možné rokovania s Radou a EP za účelom prispôsobenia návrhu názorom národných parlamentov. Rovnako aj v prípadoch, ak sa nedosiahne potrebné kvórum na aktiváciu žltej alebo oranžovej karty, EK na odôvodnené stanoviská reaguje v rámci politického dialógu.

V praxi je politický dialóg realizovaný v troch základných formách:

- **prostredníctvom parlamentnej diplomacie na úrovni EÚ** – cestou bilaterálnych a multilaterálnych diskusií a výmen názorov počas medziparlamentných stretnutí na pôde EÚ [napr. Konferencia parlamentných výborov pre záležitosti Únie parlamentov členských štátov Európskej únie (ďalej len „COSAC“)],
- **prostredníctvom písomnej komunikácie medzi národnými parlamentmi a EK**,
- **prostredníctvom menej formalizovaných komunikačných kanálov** (napr. kontakty a stretnutia medzi výbormi pre európske záležitosti národných parlamentov a členmi EK).⁶

⁶ Odbor pre európske záležitosti Kancelárie NR SR. *Podkladový materiál na stretnutie vedúcich kancelárií parlamentov Európskej únie (12. – 13. marca 2015, Rím)*. Bratislava: 2015, s. 2

Zelená karta

Myšlienka zelenej karty pôvodne **vychádza z posolstva COSAC z júna 2013**, ktoré apeluje na väčšiu angažovanosť národných parlamentov v rámci legislatívneho procesu na úrovni EÚ. Slovné spojenie „zelená karta“ sa však po prvýkrát objavilo až v záveroch COSAC v decembri 2014, kedy väčšina národných parlamentov podporila tento nový nástroj. Svoj príspevok k rozvoju inštitútu zelenej karty mala aj **dolná komora parlamentu Holandského kráľovstva**, ktorá predstavila ideu zavedenia zelenej karty vo svojej správe pod názvom *Pokrok v Európe: o úlohe holandskej Druhej komory a národných parlamentov v Európskej únii*. Táto iniciatíva bola ďalej podporená aj zo strany parlamentu Dánskeho kráľovstva a hornej komory parlamentu Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Ako výsledok týchto snáh sa 19. januára 2015 stretli predstavitelia výborov pre európske záležitosti 14 komôr národných parlamentov a reprezentanti EP s cieľom diskutovať možné formy a postupy pri zavedení tohto nového nástroja. Následne lotyšské predsedníctvo v Rade zaradilo tému zelenej karty do svojho portfólia v rámci parlamentnej dimenzie predsedníctva. Krátko na to sa objavila výzva adresovaná luxemburskému predsedníctvu v Rade, aby rozpracovanie mechanizmu zelenej karty bolo realizované vo forme špeciálnej **pracovnej skupiny** pre posilnenie politického dialógu zavedením zelenej karty a zefektívnením mechanizmu udelenia žltej karty. Táto *ad hoc* pracovná skupina 30. októbra 2015 v Luxemburgu potvrdila, že väčšina národných parlamentov podporuje zelenú kartu, avšak ich názory na rozsah tohto nástroja a procesné náležitosti s ním späté sa rôznia.

Zelená karta predstavuje jednu z možných foriem koordinácie medzi národnými parlamentmi. Ide o mimozmluvný nástroj opierajúci sa o politický dialóg popísaný vyššie. **Zelená karta znamená možnosť proaktívneho zapojenia sa národných parlamentov do procesu tvorby politik a legislatívy na úrovni EÚ cestou zasielania právne nezáväzných návrhov a podnetov EK**. V praxi je na rozhodnutí EK, ako na konkrétnu zelenú kartu zareaguje. Inak povedané, zmluvný základ

EÚ nezaväzuje EK osvojiť si návrhy politík alebo legislatívnych aktov doručené zo strany národných parlamentov cestou zelenej karty. Sila zelenej karty môže spočívať v tom, že môže mať potenciál vyvinúť politický tlak na konanie EK v určitej oblasti a zároveň môže motivovať národné parlamenty k väčšej angažovanosti sa v rámci tvorby politík a legislatívneho procesu na úrovni EÚ.⁷

Pilotná zelená karta bola iniciovaná Výborom Európskej únie Snemovne lordov Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska v máji 2015 na tému riešenia problematiky plytvania s potravinami. K tejto iniciatíve sa pridal aj Výbor NR SR pre európske záležitosti uznesením č. 195 z 25. júna 2015.

Medziparlamentná spolupráca v EÚ

Medziparlamentná spolupráca na úrovni EÚ vychádza z čl. 9 Protokolu (č. 1) o úlohe národných parlamentov v Európskej únii pripojeného k Lisabonskej zmluve, ktorý dáva splnomocnenie EP a národným parlamentom na vymedzenie spôsobu medziparlamentnej spolupráce v EÚ. Podľa čl. 9 Protokolu (č. 1) o úlohe národných parlamentov v Európskej únii *„Európsky parlament a národné parlamenty spoločne vymedzujú organizáciu a podporu účinnej a pravidelnej medziparlamentnej spolupráce v Európskej únii“*.⁸

Špecifikujúcu úpravu predstavujú dva dokumenty prijaté na pôde **Konferencie predsedov parlamentov členských štátov EÚ:**

- **Rokovací poriadok Konferencie predsedov parlamentov členských štátov EÚ** prijatý v Ríme v roku 2000 a revidovaný v Štokholme v roku 2010. Tento dokument je známy ako tzv. Štokholmské smernice pre Konferenciu predsedov parlamentov EÚ.
- **Pravidlá medziparlamentnej spolupráce v Európskej únii** schválené na Konferencii predsedov parlamentov členských štátov

⁷ Odbor pre európske záležitosti Kancelárie NR SR. *Zelená karta: Smerom k posilnenému politickému dialógu*.

Bratislava: 2015, s. 3 – 8

⁸ Čl. 9 Protokolu (č. 1) o úlohe národných parlamentov v Európskej únii

EÚ v Haagu v roku 2004, zmenené a doplnené v Lisabone v roku 2008.⁹

Medzi základné ciele medziparlamentnej spolupráce v EÚ patrí najmä **podporovať výmenu informácií a osvedčených pracovných postupov** medzi národnými parlamentmi a EP s cieľom posilniť parlamentnú kontrolu, vplyv a dohľad na všetkých úrovniach. Okrem toho je účelom medziparlamentnej spolupráce v EÚ aj zaistenie efektívneho výkonu kompetencií národných parlamentov v záležitostiach EÚ (najmä v oblasti kontroly dodržiavania zásady subsidiarity) a podporovať spoluprácu s parlamentmi z tretích krajín.

Medziparlamentná spolupráca je v rámci Európskej únie vykonávaná prostredníctvom nasledujúcich štruktúr:

- **Konferencia predsedov parlamentov členských štátov EÚ** – združuje predsedov parlamentov členských štátov EÚ a predsedu EP. Kandidátske krajiny disponujú štatútom pozorovateľa. Úlohou tejto platformy je dohliadať na medziparlamentnú spoluprácu v EÚ.
- **Konferencia parlamentných výborov pre záležitosti Únie parlamentov členských štátov Európskej únie (COSAC)** – tvoria ju zástupcovia výborov pre európske záležitosti parlamentov členských štátov EÚ, poslanci EP a pozorovatelia z kandidátskych krajín. Toto fórum poskytuje priestor pre výmenu informácií a osvedčených postupov.
- **Spoločné zasadnutia na témy spoločného záujmu** – parlament členského štátu, ktorý aktuálne predsedá Rade, môže v spolupráci s EP organizovať spoločné zasadnutia vo veciach spoločného záujmu napr. spoločné zasadnutia vecných výborov parlamentov členských štátov EÚ a EP.
- **Zasadnutia vecných výborov** – stretnutia medzi partnerskými vecnými výbormi parlamentov členských štátov EÚ a EP slúžia na výmenu názorov v oblastiach jednotlivých politík EÚ na základe ich vecnej pôsobnosti.

⁹ Rokovací poriadok Konferencie predsedov parlamentov členských štátov EÚ a Pravidlá medziparlamentnej spolupráce v Európskej únii sú v anglickom jazyku dostupné na: <<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/euspeakers/getspeakers.do>>, overené 29.02.2016

- **Stretnutie vedúcich kancelárií parlamentov členských štátov EÚ** – vedúci kancelárií alebo iní poverení zamestnanci národných parlamentov sa stretávajú pravidelne za účelom prípravy návrhu programu a podkladov pre diskusiu pre Konferenciu predsedov parlamentov členských štátov EÚ. Vedúci kancelárií alebo iní poverení funkcionári parlamentov sa môžu stretávať aj za účelom inej nevyhnutnej vzájomnej konzultácie.
- **Stáli zástupcovia národných parlamentov pri EP** – pôsobenie stálych zástupcov národných parlamentov v Bruseli umožňuje pravidelnú výmenu informácií medzi národnými parlamentmi a EP a medzi národnými parlamentmi navzájom.¹⁰

Okrem uvedeného sa v roku 2012 vo Varšave predsedovia parlamentov uzniesli, že v súlade s Protokolom č. 1 o úlohe národných parlamentov v EÚ založia novú **Medziparlamentnú konferenciu pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku a spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku EÚ**. Prvé zasadnutie sa uskutočnilo v dňoch 8. – 11. septembra 2012 v Pafose (Cyperská republika). Na tomto stretnutí bol schválený rokovací poriadok konferencie, predstavené priority a stratégie EÚ v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ a prebehla diskusia na tému EÚ a Arabská jar. Zdôraznená bola potreba zintenzívniť demokratické pôsobenie v rámci týchto politík EÚ presadzovaním systematickejšej, pravidelnejšej a včasnej výmeny informácií o rozličných aspektoch a dôsledkoch týchto politík, a to na národnej a európskej úrovni, ako aj potreba rozšírenej úlohy parlamentov.

V apríli 2013 sa predsedovia parlamentov rozhodli založiť ďalšiu meziparlamentnú konferenciu, a to **Medziparlamentnú konferenciu o stabilite, koordinácii a hospodárskom riadení v EÚ**. Prvé zasadnutie sa uskutočnilo vo Vilniuse v dňoch 16. až 17. októbra 2013. Na úvodnom stretnutí bol diskutovaný najmä cieľ, účel a vízia vznikajúcej konferencie a ďalšie vecné otázky súvisiace s postkrízovým riadením hospodárskych záležitostí, bankovou úniou a finančnou integráciou v rámci EÚ.

¹⁰ IPEX. *Guidelines for Inter-Parliamentary Cooperation in the European Union*. [online]. Dostupné na: <<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/euspeakers/getspeakers.do>>, overené 29.02.2016

Medzi nástroje medziparlamentnej spolupráce v EÚ patrí najmä:

- **Platforma IPEX** (*Interparliamentary EU Information Exchange* – Medziparlamentná výmena informácií v EÚ),¹¹ ktorá predstavuje priestor pre elektronickú výmenu informácií a dokumentov medzi národnými parlamentmi členských a kandidátskych krajín EÚ a inštitúciami EÚ. IPEX je zdrojom informácií o aktuálnom stave posudzovania návrhov právnych aktov EÚ v národných parlamentoch, pričom umožňuje aktívne sledovať priebeh kontrolných procedúr a nahliadať do súvisiacich dokumentov národných parlamentov.
- **informácie, výskum a dokumentácia** – národné parlamenty by si mali navzájom vymieňať informácie, výskumné materiály a dokumentáciu, a to najmä prostredníctvom COSAC a Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD).¹²

Parlamentná dimenzia predsedníctva v Rade EÚ

Predsedníctvo v Rade predstavuje pre členský štát EÚ jednu z najdôležitejších a najnáročnejších úloh vyplývajúcich z členstva. Podľa článku 16 ods. 9 ZEÚ **predsedníctvo jednotlivých formácií Rady**, s výnimkou Rady pre zahraničné veci, zabezpečujú členské štáty **na základe rotačného princípu** v súlade s podmienkami stanovenými v čl. 236 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. V praxi je predsedníctvo vykonávané skupinou troch členských štátov počas obdobia 18 mesiacov (tzv. **predsednícke trio**). Predsednícke trio je kreované na základe princípu rotácie medzi členskými štátmi prihliadajúc na ich rozmanitosť, geografickú polohu či geopolitické hľadisko. Trio realizuje spoločný program, pričom každý člen tejto trojice v presne stanovenom poradí predsedá Rade **počas obdobia šiestich mesiacov**. Ostatní členovia tria sú predsedníckemu štátu nápomocní vo všetkých funkciách vychádzajúc zo spoločného programu. V období od 1. januára 2016 do 30. júna 2017

¹¹ Platforma IPEX je dostupná na: <<http://www.ipex.eu>>

¹² IPEX. *Guidelines for Inter-Parliamentary Cooperation in the European Union*. [online]. Dostupné na: <<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/euspeakers/getspeakers.do>>, overené 29.02.2016

vytvorí Holandské kráľovstvo predsednícke trio so Slovenskou republikou a Maltskou republikou. **Slovenská republika prevezme predsedníctvo v Rade v období od 1. júla do 31. decembra 2016.**

Každé **predsedníctvo členského štátu EÚ v Rade** obsahuje okrem podujatí na úrovni exekutívy aj tzv. **parlamentnú dimenziu** spočívajúcu v niekoľkých veľkoformátových stretnutiach medzi predstaviteľmi národných parlamentov 28 členských štátov (pri dvojkomorových parlamentoch zástupcovia oboch komôr), kandidátskych a partnerských krajín, ako aj EP či ďalšími pozvanými hosťami. V tejto súvislosti je **povinnosťou** parlamentu členského štátu, ktorý predsedá v Rade, **usporiadať** viaceré z vyššie uvedených podujatí, a to konkrétne **COSAC (predsednícky a plenárny), Medziparlamentnú konferenciu pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku a spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku EÚ a Medziparlamentnú konferenciu o stabilite, koordinácii a hospodárskom riadení v EÚ.** V prípade, ak daná krajina predsedá v Rade v druhom polroku (tak ako Slovenská republika), má jej parlament **povinnosť zorganizovať aj Stretnutie vedúcich kancelárií parlamentov členských štátov EÚ a Konferenciu predsedov parlamentov členských štátov EÚ v nasledujúcom polroku.** Okrem uvedených medziparlamentných konferencií môže parlament predsedníckeho štátu usporiadať aj ďalšie medziparlamentné stretnutia podľa potreby napr. zasadnutia vecných výborov.

Parlament členského štátu, ktorý predsedá v Rade, zabezpečuje organizačno-logistickú a obsahovú stránku všetkých uvedených medziparlamentných konferencií a stretnutí, pričom týmto konferenciám a stretnutiam **predsedajú predsedovia príslušných výborov národného parlamentu.** Rokovacím jazykom je spravidla angličtina a francúzština príp. štátny jazyk usporiadateľskej krajiny. Výnimkou je plenárny COSAC, ktorý je tlmočený do všetkých oficiálnych jazykov EÚ.

V súčasnosti sa v rámci **parlamentnej dimenzie slovenského predsedníctva v Rade predpokladá organizácia 7 veľkoformátových viacdňových medziparlamentných podujatí** na úrovni predstaviteľov zákonodarných zborov (z tohto **5 v roku 2016 a 2 v roku 2017**) s

predpokladaným počtom hostí v rozmedzí 150 – 300 na jedno podujatie, ako aj realizácia viacerých ďalších stretnutí.

Okrem vyššie uvedeného prijatím zmien v rámci Smerníc IPEX sa zaviedlo **rotujúce ročné predsedníctvo v správnej rade IPEX**. Správnej rade IPEX po novom predsedá parlament, ktorý predsedal výročnému stretnutiu Konferencie predsedov parlamentov členských krajín EÚ, t.j. parlament krajiny, ktorá predsedala v Rade v druhom polroku. V nadväznosti na predsedníctvo Slovenskej republiky v Rade v druhom polroku 2016 teda **preberie národná rada predsedníctvo v správnej rade IPEX počas Konferencie predsedov parlamentov členských krajín EÚ v apríli 2017 v Bratislave**. Zloženie správnej rady ako aj vymenovanie jej predsedu bude odsúhlasené na Stretnutí vedúcich kancelárií parlamentov členských štátov EÚ vo februári 2017 v Bratislave. Predsedom správnej rady má byť podľa Smerníc IPEX generálny tajomník predsedajúceho parlamentu (t.j. v prípade národnej rady **vedúci kancelárie národnej rady**).

2. Spolupráca Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie

Súčasná právna úprava vzťahov medzi národnou radou a vládou v záležitostiach Európskej únie je obsiahnutá **v ústavnom zákone č. 397/2004 Z. z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie a v rokovacom poriadku**. Podrobnejšiu úpravu obsahuje **Systém tvorby stanovísk k návrhom aktov EÚ a stav koordinácie realizácie politík EÚ** schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 627 z 27. októbra 2013.¹³ Tento dokument nastavuje pravidlá kooperácie medzi ústrednými orgánmi štátnej správy a ďalšími aktérmi a procedurálny postup pri tvorbe stanovísk Slovenskej republiky k návrhom legislatívnych a iných aktov EÚ.

¹³ Vláda Slovenskej republiky. *Systém tvorby stanovísk k návrhom aktov EÚ a stav koordinácie realizácie politík EÚ*. [online]. Dostupné na: <<http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=22946>>, overené 29.02.2016

Ústavný zákon č. 397/2004 Z. z.

Dňa 24. júna 2004 schválila národná rada návrh ústavného zákona č. 397/2004 Z. z., ktorého **cieľom je upraviť postavenie národnej rady v línii silného modelu kontrolnej pôsobnosti** národnej rady voči vláde. Ide o rámcovú úpravu vzťahov zákonodarnej a výkonnej zložky moci v oblasti záležitostí EÚ. Tento ústavný zákon dosiaľ nebol zmenený ani doplnený, a tak niektoré jeho ustanovenia nezodpovedajú terminológii Lisabonskej zmluvy, čo však nemá vplyv na reálne postavenie národnej rady v záležitostiach EÚ.

Vzťah národnej rady a vlády v záležitostiach EÚ má v zásade dve roviny – **povinnosť vlády predkladať určené materiály a právomoc národnej rady schvaľovať stanoviská Slovenskej republiky**. Vláda alebo poverený člen vlády predkladá národnej rade návrhy právne záväzných aktov a iných aktov EÚ, o ktorých budú rokovať zástupcovia vlád členských štátov EÚ, a informuje národnú radu o ostatných záležitostiach súvisiacich s členstvom Slovenskej republiky v EÚ. Tieto návrhy má národná rada k dispozícii nielen od vlády, ale sú v rámci tzv. Barrosovej iniciatívy zasielané aj priamo národným parlamentom¹⁴. Okrem toho vláda predkladá národnej rade aj **návrhy stanovísk Slovenskej republiky** k návrhom právne záväzných aktov a iných aktov EÚ, pričom ich súčasťou je najmä odhad ich vplyvu a dosahu na Slovenskú republiku.¹⁵

Národná rada má právomoc (možnosť) schvaľovať stanoviská Slovenskej republiky k návrhom právne záväzných aktov a iných aktov EÚ, o ktorých sa rozhoduje na úrovni zástupcov vlád členských štátov EÚ. Z tejto právnej úpravy vyplýva teda právo národnej rady, nie však povinnosť, vyjadrovať sa k stanoviskám vlády k návrhom právnych aktov EÚ. Národná rada môže (ale nemusí) schvaľovať stanoviská Slovenskej republiky aj k ďalším záležitostiam EÚ, ak ju o to požiada

¹⁴ Uvedené návrhy aktov EÚ sú zverejňované v tzv. Systéme sledovania európskych záležitostí <http://www.nrsr.sk/ssez/>.

¹⁵ Čl. 1 ústavného zákona č. 397/2004 Z. z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie

vláda alebo najmenej päťina poslancov národnej rady. Aj v tomto prípade ide o právo národnej rady, ale nie o povinnosť vyjadrovať sa aj k iným záležitostiam EÚ.

Ústavný zákon č. 397/2004 Z. z. stanovuje právne účinky pre prípady, keď národná rada:

- schváli návrh stanoviska Slovenskej republiky
- nevyjadrí sa k návrhu stanoviska Slovenskej republiky v lehote dvoch týždňov od jeho predloženia
- neschváli návrh stanoviska Slovenskej republiky ani iné stanovisko v tej istej veci.

Ak národná rada schváli návrh stanoviska Slovenskej republiky, člen vlády je týmto stanoviskom viazaný pri zastupovaní Slovenskej republiky v príslušnom orgáne EÚ. Člen vlády sa môže od stanoviska Slovenskej republiky odchýliť len v nevyhnutnom prípade a so zreteľom na záujmy Slovenskej republiky; v takom prípade je povinný o tom bezodkladne informovať národnú radu a takýto postup odôvodniť. Člen vlády môže požiadať národnú radu o zmenu stanoviska Slovenskej republiky.¹⁶

Ak sa národná rada **nevyjadrí** k návrhu stanoviska Slovenskej republiky **do dvoch týždňov od jeho predloženia**, člen vlády je viazaný (predloženým) návrhom stanoviska Slovenskej republiky.¹⁷ Možnosť sa ku návrhu stanoviska nevyjadriť (tzv. **princíp tichej procedúry**) je prejavom možnosti stanovisko vziať na vedomie resp. „mlčky“ odsúhlasiť a vôbec ho neprerokovávať ani explicitne neschvaľovať. Ak sa národná rada rozhodne nevyjadriť sa, vláda bude v orgánoch EÚ prezentovať také stanovisko, ktoré si k danej veci pripravila a predložila národnej rade. Táto možnosť má využitie napríklad pri marginálnych otázkach, pri ktorých by prerokovávanie a schvaľovanie bolo len nadbytočným procedurálnym zaťažením národnej rady na úkor rozsiahlejších otázok so širším nadnárodno-politickým dosahom.

¹⁶ Čl. 2 ods. 5 ústavného zákona č. 397/2004 Z. z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie

¹⁷ Čl. 2 ods. 4 ústavného zákona č. 397/2004 Z. z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie

Ak národná rada **neschváli** návrh stanoviska Slovenskej republiky a zároveň **neschváli v danej veci iné stanovisko**, člen vlády je viazaný (predloženým) návrhom stanoviska Slovenskej republiky.¹⁸ Tento princíp je analogický k tzv. **princípu konštruktívneho nesúhlasu**.

Okrem toho národná rada **najmenej raz za rok na základe správy podanej vládou rokuje o záležitostiach súvisiacich s členstvom Slovenskej republiky v EÚ** a schvaľuje odporúčania pre vládu v nasledujúcom období.¹⁹

3. Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre európske záležitosti

Podľa ústavného zákona č. 397/2004 Z. z. **môže národná rada vykonávaním pôsobnosti v záležitostiach EÚ zákonom poveriť svoj výbor**. To znamená, že pokiaľ sa národná rada uznesie, že všetka európska agenda, ktorou sa rozhodne zaoberať, nebude prerokovávaná na schôdzi národnej rady, môže na tento účel zriadiť nový výbor alebo poveriť touto pôsobnosťou iný, už existujúci výbor. Na tento účel bol najskôr dočasne uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 893 z 29. apríla 2004 a neskôr na trvalo rokovacím poriadkom zriadený **Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre európske záležitosti**.

Výbor pre európske záležitosti bol právnymi predpismi kreovaný ako **silný výbor**. Táto skutočnosť vyplýva najmä z ustanovenia ústavného zákona č. 397/2004 Z. z., podľa ktorého ak národná rada (výbor pre európske záležitosti) schváli návrh stanoviska (**mandát**) vlády, je člen vlády týmto stanoviskom (mandátom) viazaný pri zastupovaní Slovenskej republiky v príslušnom orgáne EÚ.

¹⁸ Čl. 2 ods. 4 ústavného zákona č. 397/2004 Z. z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie

¹⁹ Čl. 2 ods. 6 ústavného zákona č. 397/2004 Z. z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie

Keďže však výbor pre európske záležitosti v praxi nevykonáva len pôsobnosť v intenciách ústavného zákona č. 397/2004 Z. z. (**schvaľovanie záväzných mandátov pre členov vlády**), ale sú mu rokovacím poriadkom zverené aj ďalšie právomoci národných parlamentov (napr. **posudzovanie súlad návrhov legislatívnych aktov EÚ so zásadou subsidiarity** vrátane schvaľovania odôvodnených stanovísk), je možné konštatovať, že slovenský model predstavuje tzv. **zmiešaný systém sledovania záležitostí EÚ v národnom parlamente**.

Prerokovávanie záležitostí EÚ vo výbore pre európske záležitosti upravujú **§ 58a a § 58b zákona o rokovacom poriadku**, v ktorých sú podrobnejšie definované pravidlá postupu a rokovania tohto výboru. Okrem toho vyššie uvedené ustanovenia zakotvujú zloženie výboru, spôsob hlasovania, ako aj povinnosti vlády voči tomuto výboru. Nový § 58b zákona o rokovacom poriadku upravuje postup pri prerokovávaní a podávaní žaloby vo veci porušenia zásady subsidiarity legislatívnym aktom EÚ.

Zloženie výboru

Národná rada volí predsedu a členov výboru pre európske záležitosti **na základe princípu pomerného zastúpenia** politických strán a politických hnutí, za ktoré boli poslanci zvolení do národnej rady v príslušnom volebnom období.

Princíp pomerného zastúpenia sa uplatňuje z toho dôvodu, že výbor pre európske záležitosti prijíma záväzné stanoviská a odporúčania pre zástupcov Slovenskej republiky v inštitúciách EÚ, a preto je potrebné, aby o jeho stanoviskách rozhodovali všetky politické strany a politické hnutia zastúpené v národnej rade.

Výbor pre európske záležitosti je jediným výborom národnej rady, v ktorom má každý z jeho členov jedného **náhradného člena**. Náhradných členov volí rovnako národná rada. Dôvodom je

zabezpečenie stálej funkčnosti výboru a čo najširšie odborné pokrytie agendy výboru.

Náhradný člen sa môže zúčastniť na schôdzi výboru pre európske záležitosti za člena výboru **na základe oznámenia člena výboru predsedovi výboru**. V tomto prípade sa náhradný člen započítava do počtu prítomných členov výboru a má na schôdzi výboru pre európske záležitosti právo hlasovať. Ak sa zúčastňuje na schôdzi výboru pre európske záležitosti spolu s členom výboru, ktorého je náhradným členom, alebo bez oznámenia člena výboru o účasti náhradného člena, náhradný člen sa nezapočítava do počtu prítomných členov výboru a nemá právo hlasovať. Náhradný člen za predsedu výboru alebo podpredsedu výboru pre európske záležitosti sa na schôdzi výboru zúčastňuje ako člen výboru.²⁰

Na rokovaní výboru pre európske záležitosti sa môžu zúčastňovať aj poslanci Európskeho parlamentu zvolení na území Slovenskej republiky, pričom **majú právo vyjadrovať** sa k prerokúvanej veci, ak požiadajú o slovo. Na rokovaní však **nemajú právo hlasovať**.

Pôsobnosť výboru

Výbor pre európske záležitosti:

- a) prerokúva návrhy právne záväzných aktov a iných aktov Európskej únie,
- b) schvaľuje stanoviská Slovenskej republiky k návrhom podľa písmena a), o ktorých budú rokovať príslušné orgány Európskej únie,
- c) posudzuje súlad návrhov legislatívnych aktov Európskej únie so zásadou subsidiarity vrátane schvaľovania odôvodnených stanovísk,
- d) prerokúva návrhy žalôb vo veci porušenia zásady subsidiarity legislatívnym aktom Európskej únie,

²⁰ § 58a ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení zákona č. 399/2015 Z. z.

- e) prerokúva správy a informácie predkladané národnej rade vládou a členmi vlády a akty predkladané národnej rade orgánmi Európskej únie,
- f) môže požiadať ostatné výbory národnej rady o ich stanoviská k návrhom podľa písmen a) a b),
- g) podáva národnej rade správy o činnosti podľa písmen a) až f).²¹

Národná rada si však môže vyhradiť rozhodnutie o záležitostiach podľa písm. a) až c). Týmto sa **ponecháva národnej rade možnosť, aby si v prípadoch osobitnej dôležitosti vyhradila rozhodnutie vo veciach zverených do pôsobnosti výboru pre európske záležitosti.**

Z vyššie uvedeného je zrejme, že **výbor pre európske záležitosti môže požiadať aj ostatné výbory národnej rady (tzv. vecné výbory) o stanoviská** k návrhom právne záväzných aktov a iných aktov EÚ a k návrhom stanovísk Slovenskej republiky k týmto návrhom. Spolupráca výboru pre európske záležitosti s vecnými výbormi **vo veciach podstaty návrhov** právnych aktov EÚ a návrhov stanovísk Slovenskej republiky k nim je bežnou praxou a umožňuje zohľadniť širšie spektrum odborných a politických názorov. O stanovisko vecného výboru výbor pre európske záležitosti požiada spravidla vtedy, ak gestorské ministerstvo označí návrh ako prioritný (s vysokou dôležitosťou) z pohľadu záujmov Slovenskej republiky. Napríklad ak sa návrh právne záväzného aktu EÚ prioritnej dôležitosti týka problematiky financií, môže výbor pre európske záležitosti požiadať o odborné stanovisko k podstate toho návrhu Výbor NR SR pre financie a rozpočet a pod. Výbor pre európske záležitosti potom pri ďalšom rokovaní o návrhu zohľadní stanovisko vecného výboru k tomuto návrhu, ak bolo výboru doručené.

Rokovací poriadok neustanovuje, v ktorom štádiu rozhodovacích procesov na úrovni EÚ sa má národná rada (resp. výbor pre európske záležitosti) uvedenými návrhmi zaoberať, ponechávajúc tak aj toto na rozhodnutí samotnej národnej rady resp. výboru pre európske záležitosti. Predseda výboru pre európske záležitosti priebežne zaradí do

²¹ § 58a ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

návrhu programu schôdze návrhy právnych aktov EÚ, ktoré boli výboru doručené, spravidla tak, aby výbor mohol v prípade návrhov legislatívnych aktov preskúmať ich súlad so zásadou subsidiarity do ôsmich týždňov od ich doručenia. V praxi to znamená, že výbor pre európske záležitosti je pravidelne informovaný o nových návrhoch právnych aktov EÚ formou tabuľky s novými návrhmi. Tabuľka obsahuje informáciu o stručnom obsahu návrhu, kedy končí lehota na posúdenie súladu so zásadou subsidiarity, informáciu o dôležitosti návrhu z pohľadu záujmov Slovenskej republiky a odporúčanie Odboru pre európske záležitosti kancelárie národnej rady, či sa má výbor pre európske záležitosti návrhom ďalej zaoberať a akou forme.

Ako bolo vysvetlené vyššie Lisabonská zmluva zavádza právo národných parlamentov dohliadať prostredníctvom **systému včasného varovania nad dodržiavaním zásady subsidiarity v návrhoch legislatívnych aktov EÚ**. Keďže národná rada zverila svoje právomoci v oblasti európskych záležitostí výboru pre európske záležitosti, práve tento výbor má možnosť kontrolovať súlad spomínaných návrhov právnych aktov EÚ z hľadiska ich súladu so zásadou subsidiarity. Ak sa národná rada (výbor pre európske záležitosti) v osemťždňovej lehote stanovenej Lisabonskou zmluvou uznesie na tom, že konkrétny návrh legislatívneho aktu EÚ nie je v súlade so zásadou subsidiarity, zašle príslušným inštitúciám EÚ **odôvodnené stanovisko** uvádzajúce, prečo sa domnieva, že daný návrh nie je v súlade so zásadou subsidiarity. Ak predložené odôvodnené stanoviská zodpovedajú potrebnej väčšine hlasov priradených národných parlamentom, uplatní sa **mechanizmus žltej alebo oranžovej karty** popísaný v prvej časti tejto kapitoly.

Okrem uvedených blokujúcich prostriedkov môžu národné parlamenty iniciovať súdnu kontrolu dodržiavania zásady subsidiarity, a to podaním návrhu na Súdny dvor EÚ na začatie osobitného typu konania o neplatnosti legislatívneho aktu. Výbor pre európske záležitosti alebo najmenej pätina poslancov národnej rady môže písomne požiadať národnú radu, aby sa uzniesla na podaní **žaloby vo veci porušenia zásady subsidiarity legislatívnym aktom EÚ**. Návrh žaloby musí obsahovať presné znenie žaloby, na ktorej sa má národná rada uznieť. Návrh žaloby sa predkladá predsedovi národnej rady, a to najneskôr

pätnästy deň pred uplynutím lehoty na podanie žaloby, pričom ďalšie náležitosti bližšie upravuje § 58b zákona o rokovacom poriadku.

Predbežné stanovisko

Cieľom predbežného stanoviska je na úvod legislatívneho procesu na úrovni EÚ **definovať východiskové pozície** Slovenskej republiky a určiť národné priority pre nasledujúcu diskusiu. Predbežné stanovisko je východiskovým dokumentom pre zástupcu Slovenskej republiky v diskusiách v pracovných skupinách Rady. Pripravuje ho zodpovedajúci ústredný orgán štátnej správy a schvaľuje príslušná Rezortná koordinačná skupina (t.j. expertná skupina, ktorá koordinuje rozhodovací proces v záležitostiach EÚ na úrovni ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy).

Vláda alebo poverený člen vlády **najneskôr štyri týždne po obdržaní návrhu** právneho aktu a návrhu legislatívneho aktu EÚ predkladá výboru pre európske záležitosti predbežné stanovisko k tomuto návrhu. Predbežné stanovisko je pozičným dokumentom vlády (ministerstva), ktorý obsahuje primárne hodnotenie predloženého návrhu v počiatočnom štádiu legislatívneho procesu na úrovni EÚ.

Výbor pre európske záležitosti sa môže s hodnotením súladu návrhu so zásadou subsidiarity v predbežnom stanovisku stotožniť a s predloženým predbežným stanoviskom vysloviť súhlas, alebo v opačnom prípade, môže člena vlády zaviazvať presadzovať v Rade inú pozíciu (napr. namietäť porušenie zásady subsidiarity).

Stanovisko Slovenskej republiky

Stanovisko Slovenskej republiky predstavuje **národné stanovisko na diskusiu alebo rozhodnutie na zasadnutia Rady**. Návrh stanoviska Slovenskej republiky na rokovanie Rady pripravuje gestorský rezort na základe dovtedy spracovaných materiálov (predbežné stanovisko, pozícia a inštrukcia) a na základe výsledkov rokovaní príslušných

Pracovných skupín Rady, výborov Rady a Výboru stálych zástupcov (tzv. COREPER). Návrh stanoviska schvaľuje zodpovedný minister alebo vedúci predstaviteľ iného ústredného orgánu štátnej správy, pričom pred schválením je návrh predmetom rokovania Komisie pre európske záležitosti, ktorá pôsobí na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a je hlavným expertným medzirezortným koordinačným orgánom v oblasti tvorby stanovísk k návrhom právnych aktov EÚ.

Vláda alebo poverený člen vlády **v dostatočnom časovom predstihu predkladá výboru pre európske záležitosti návrh stanoviska** Slovenskej republiky k návrhom právne záväzných aktov a iných aktov EÚ, pričom v tejto veci je povinný zúčastniť sa na rokovaní výboru a informovať ho.²²

Ak výbor pre európske záležitosti schváli návrh stanoviska Slovenskej republiky, je člen vlády týmto stanoviskom viazaný pri zastupovaní Slovenskej republiky v príslušnom orgáne EÚ. Člen vlády sa môže od stanoviska Slovenskej republiky odchýliť len v nevyhnutnom prípade a so zreteľom na záujmy Slovenskej republiky; v takom prípade je povinný o tom bezodkladne informovať výbor pre európske záležitosti a takýto postup odôvodniť. Člen vlády môže požiadať výbor pre európske záležitosti o zmenu stanoviska Slovenskej republiky.²³

Ak sa výbor pre európske záležitosti **nevyjadrí** k návrhu stanoviska Slovenskej republiky **do dvoch týždňov od jeho predloženia**, člen vlády je viazaný (predloženým) návrhom stanoviska Slovenskej republiky.²⁴ Možnosť sa ku návrhu stanoviska nevyjadriť (tzv. **princíp tichej procedúry**) je prejavom možnosti stanovisko vziať na vedomie resp. „mlčky“ odsúhlasiť a vôbec ho neprerokovávať ani explicitne neschvaľovať.

²² § 58a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

²³ Čl. 2 ods. 5 ústavného zákona č. 397/2004 Z. z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie

²⁴ Čl. 2 ods. 4 ústavného zákona č. 397/2004 Z. z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie

Ak výbor pre európske záležitosti **neschváli** návrh stanoviska Slovenskej republiky a zároveň neschváli v danej veci iné stanovisko, člen vlády je viazaný (pôvodným) návrhom stanoviska Slovenskej republiky.²⁵ Tento princíp je analogický k tzv. **princípu konštruktívneho nesúhlasu**.

Správa o záležitostiach súvisiacich s členstvom Slovenskej republiky v EÚ

Vláda zabezpečí **pravidelné informovanie výboru pre európske záležitosti** členmi vlády o aktuálnych otázkach, ktoré sú prerokúvané v orgánoch EÚ, ktorých sú členmi. Vláda predkladá národnej rade do konca marca správu o záležitostiach súvisiacich s členstvom Slovenskej republiky v EÚ za predchádzajúci kalendárny rok, ak národná rada nerozhodne inak.

Výbor pre európske záležitosti môže kedykoľvek požiadať vládu alebo povereného člena vlády o predloženie správy, podanie informácie, odôvodnenia alebo vysvetlenia v záležitostiach súvisiacich s členstvom Slovenskej republiky v Európskej únii.²⁶

Odbor pre európske záležitosti

Na zabezpečenie výkonu pôsobnosti národnej rady v záležitostiach EÚ zriadila kancelária národnej rady Odbor pre európske záležitosti, ktorého pracovníci pripravujú odborné podkladové materiály na rokovanie výboru pre európske záležitosti.

²⁵ Čl. 2 ods. 4 ústavného zákona č. 397/2004 Z. z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie

²⁶ § 58a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov